

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пош.
Конте почт. шлян. 143.322.
Якесь для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місцеві 5-00 зок.
Червоні 14-00 „
Париж 26-00 „
Річні 42-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зок., Швейцарії 7-50 зок.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7-50 зок., Австрії 7-50 зок.
Зміна адреси 1 зок.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

СУМНІ РОКОВИНИ.

15. III. 1925. — 15. III. 1932.

Десять літ тому у Парижі Рада Амбасадорів, як представницький орган 4-ох великодержав, сигнатарів Версайського миру (Вел. Британії, Франції, Італії й Японії) прийняла вісім рішень про затвердження східних державних границь Польщі, спираючися на тодішньому фактичному стані, що повстав у наслідку виграних Польщею воєн, себто апробуючи по суті ризиковий мир з 18. III. 1921 року. Текст того рішення враз із аворотом про „автономічний устрій“ „східної частини Галичини“ — всім українцям настільки добре відомий, що нічого його тут повторяти. Зрештою, цілий текст того історичного документу дуже короткий, бо вміщується усього в двох реченнях, під якими виділюють такі підписи: Ерік Філе, Романо Авеана, Р. Пуанкаре, М. Мацуде. Під ними слідкує увага: „Нижче підписаний, належно уповноважений, імені польського уряду приймає вищезазначені постанови. Париж, 15. березня 1923. Моріс Замойський.“

Ту історичну дату щороку реєструє українська національна преса, з тим лише, що щороку на одні роковини — даліше. І щороку відсвіжує та подія старі спомини і рефлекції та зростає нові: бо це справді одна з найважливіших дат в історії українського народу, особливо його західної вітки. Не дивися, що щораз нові з'являються матеріали, які ближче чи даліше торкаються тієї події, з'являється щораз нове

П освітлення і щораз нові інколи просто ревелюційні заяви. В усякому разі не підлягає ніякому сумніву, що рішення Ради Амбасадорів має для нас дуже різноманітне значіння: 1) міжнародного характеру, 2) для історичних польсько-українських відносин і 3) для внутрішніх українських відносин. Щож торкається спеціально цієї третьої площини впливів, то тут знову маємо до діла з наслідками зовнішньої натури (зміна партійної конфігурації сил, зміна політ. проводу й його системи, врешті зміна кермуючих осіб) і внутрішньої (глибоке потрясіння психологічного характеру, на якому у свою чергу складалося розчарування надій на іншу поагоду справи та розчарування у тодішній закордонно-політичній провіді). Тому є річю аж надто зрозумілою, що дата 15. III. 1923. цікавить і наукових дослідників історії і активних політиків і навіть широкі верстви громадянства, які так довго передтим чекали „вирішення“, що тепер цілими роками не можуть перейти до денного порядку над отим „вирішенням“. Зрештою, не дозволяє на це — щоденна дійсність...

Ми назвали в нагодовку до цієї замітки ці роковини сумними. Бо такі воєни є: не одна з найсумніших подій в українській історії, одна з найбільшійших і найважчих українських програм, в яку одночасно вкладали величезний запас чисто національної енергії...

МОСКВА—АНКАРА—ТЕГЕРАН.

В часі, коли очі світа звернені на Далекий Схід, пройшли в європейській пресі зовсім без відгуку дипломатичні події Визвольного Сходу, що свідчать про інтенсивну працю радянської дипломатії на цьому відтинку своєї східної експансії. Далекохідна експансія Світів зустріла поважну перешкоду у виді молодого китайського націоналізму, але не покладаючи рук, більшовики уперто поширювали свої впливи в різних провінціях великої держави. Японська акція в Манджурії, що поважно запрокує Світам, як також їх інтересам у східній Манджурії стримала доступ більшовиків до Китаю та змусила їх до оборонної тактики на цьому, недавно так надійному відтинку східної експансії СРСР. Подем до політичної офензиви більшовиків лишилася далі Визвольний Схід, де совітська дипломатія може похвалитися успіхами, підготовленими кількізною працею, які введуть можуть мати свій офіційний вияв у совітсько-персько-турецькому союзі.

Підчас ревіанції турецького уряду Літвіновим досягнуто знову поважного порозуміння політичного та господарського характеру. Скула відомості, які проходять у пресу, свідчать про те господарство сторінкою успіху. Радянська імпорт дістав великі привілеї саме в часі, коли Туреччина відмежувалася високим митним муром від Європи. Тяжка фінансова ситуація Нової Туреччини, що відбудовується власними силами, не дозволяє платити вишок, ніж радянські демпінгові ціни, як одиницю їх доступу.

А нехті Туреччина до західної Європи є зовсім зрозумілою, коли пригадає кількадесятилітнє поведіння Європи супроти неї, притисненої титаном отоманського боргу.

Закітання на цілість сучасної території молодого турецької республіки не є в інтересах світів. Навпаки, Туреччина направила свою корозну дію в 1921 р. коштом підлеглих округ Грузії та великої частини т. зв. російської Вірменії, в подіку на спільні військові операції з більшовиками, проти Кавказької Конфедерації.

СРСР не передбачуючи ніякої агресії від Туреччини, зацікавлений у більшій ніж добромуму світи з своїм чорноморським суцідом, де зрештою політичних моментів має вигоди головно турецького імпортера. Словом союз рівного з рівним, побудований на взаємних вигодах.

Радянсько-перські привілеї взаємодіючих почалися в останніх місяцях відмінними по-

ського міністра двору в Москві. Урочисте його прийняття в Москві та вінець, зложений перським міністром на труні Леніна, зможе волеі пікантерії такого вчинку, став благословенням у наслідках прообразом: після кількох пишних бенкетів, перський гість вернувся до Тегерану з підписаним проєктом персько-радянського пакту привілеї. У рамках пакту говориться між іншим про організацію перської армії радянськими інструкторами?

Урочистий відїзд перського міністра закінчився обітницею гостя, що Персія ніколи не прийматиме участі в ніяких протирадянських виступах. Персія, котра від 1913 р. була в ситуації не крадія від Туреччини, цілий XIX. рік була тереном російсько-англійського суперництва. Невміння старої російської влади використати свої впливи так як це зуміли зробити ділові англійці, замінилось тепер більшовицькою зручністю і спричинило прихильне відношення і кориснішу коняктурну для росіян. Зречення більшовицького уряду від усіх привілеїв царської влади в Персії ще більше прихильно настроїло національ-

думуючі верстви перської інтелігенції у відношенні до СРСР. Не зважаючи на деякі непорозуміння і конфлікти з Світами, перси не бачили і не бачать у більшовинах небезпек для своєї суверенності, як також для цілості своїх кордонів. Це поволяло більшовикам опанувати Персію під оглядом господарчим ще в перших роках свого існування (більшовики мають у своїх руках шлях транзиту до Персії через Кавказ) і по довгих дипломатичних заходах тепер підготувати до важливіших політичних умов.

Загостренні, як то здавалося, персько-турецькі взаємини на підляді повстання курдів, за посередництвом Світів теж діждались своєї успішної розв'язки.

Майже рівночасно з перською авантюрою в Москві у Тегерані відбулася візита турецького міністра закордонних справ, підчас якої остаточно були закіндовані непорозуміння та змінена кордонна лінія на користь Туреччини в околицях гори Арарат, — постійного огнища повстань курдів. Підписання цього порозуміння дало безпосередню причину до розмов про заміну совітсько-турецького, турецько-перського та персько-совітського союзу, у спільний потрійний союз.

Повідомлення пресових агенцій цих зацікавлених держав виразно про це зазначували в своїх коротких замітках. Чи наступило формальне підписання потрійного союзу, — поки що таємниця дипломатичних кабінетів цих держав, але фактичне його існування не підлягає ніякому сумніву.

Сенсаційною є вістка про спробу втягнення до цього союзу Афганістану, з емсаром, якого в часі свого перебування в Тегерані, під переговори турецький міністр закордонних справ.

Інтригуєча спроба налязання контакту Світів з емсаром сучасного еміра Афганістану Надір Хана, не відбулася зрозуміло без заїнтересування останнього. Оскільки радянська політика базала би Надір Хана зробити знаряддям своїх впливів, настільки він старався утримати „добросусідські“ відносини з СРСР та Англією, памітаючи добре, що остання революція в Афганістані, яка пообавила престолу Аманула (прихильника орієнтації на Світи) не обійшлася без англійських впливів.

Таким чином, не поминати „праці“ на Далекому Сході більшовиків розвивали офензиву на Визвольний Схід, формуючи привілеї особі близьок держав від Середземного моря до Паміру. Привілеї віддавна відносини в Турецькому мають у своїй основі переважно підлотами господарчі. Втягнення Персії та спроба поновного втягнення Афганістану в орбіту своїх впливів, мають виразно політичний характер та надають серпозрядне значіння такій Entente Cordiale. На нова констеляція на політичній фірмаметрі лаші планети, що забезпечила підчас далекохідної метушні, створить не мало клопотів політикам великих держав та не вплине миротворчо на світову ситуацію.

Л. З.

В обороні рідної землі.

Промова сенатора Ю. Павликовського на пленумі сенату дня 10 березня 1932 в справі закону про військову колонізацію.

Почуваю себе, наче той Вергілевий мандрівник, якому Дидона казала скитати оповідання про його довге та важке скитання. Так само як цей мандрівник мав торкатися невимовного болю абірвої душі українського народу.

Відчуваю в усій повноті повагу хвилини та вагу й далекосишність тих рішень, які за хвилину мають тут прийняти. Далекосяшність їх торкається не тільки теперішності, але ще в більшій мірі майбутніх взаємин обох народів.

Усі аргументи, наведені досі представниками уряду, а також пановими референтами в обох парламентських палатах, аргументи щодо військової колонізації на українських і білоруських землях, мали на меті одно: звести теперішній проєкт закону про т. зв. доповнення принципів у справі надання землі жовірам польського війська до зовсім щейного законодатного акту. Підкреслювали виразно, що не маємо тут до діла з нічим іншим, що це по суті зйквідання осадни-

тва, переведеного на підставі грудневих законів із 1920 р. Тимчасом справа вийшла зовсім іншою.

У важких для себе хвилинах, а також при нагоді святоточних виступів польський народ завжди багатомовно наже про рівність і свободу всіх народів, які входять у склад польської держави. Ці слова чуємо майже щодня тут і на міжнароднім форумі, але всі ці вислові слова такі відчужено як пустий звук порожнього добанка. Це політика — слова. А проте в практиці щоденного життя зустрічаємося з політикою діла. Вона сильніша та важкіша, ніж політика слова. Політика діла заперечує політику слів. Нема рівності та свободи для народів, що входять у склад польського народу, коли пануючий народ майже щодня хоче захопити душ і немлю неземного народу.

РІДНА ЗЕМЛЯ НЕРОЗДІЛЬНА ВІД НАРОДУ.

Заїкати на землю народів це не тільки заїкати на його матеріальне добро. Народна земля

це гео-політична вартість: родина земля це територіальне становище, на просторі якого кожний наріз, як окрема одиниця дістав уже від природи права можливого розвитку своєї матеріальної та духовної культури.

Рідна земля в руках народу це пероодільне від народу поняття, коли думаємо категоріями арієвських народів.

Недавно то часи, коли історія польського народу зачинала сторінки пруської колонізації своїх земель на заході. Від перших виниклих законів Бісмарка від 1880 р. аж до хвилини, коли впадо пруське панування на польських землях, увесь польський наріз відчував пруські колонізаційні методи як акт насильства на польським народі та боронився проти цього насильства, мобілізуючи проти нього опінію всього світа.

ПРУСЬКА КОЛОНІЗАЦІЯ.

Головною причиною боротьби із пруською колонізаційною комісією було не те, що виласяювали аласників із великих маєтків. Головною причиною було брутальне намагання пруського уряду, піддержуваного німецьким громадянством, щоб загартувати корінні польські землі з політичних мотивів, дарма, що пруський уряд завжди запевнював, будим то його спонукують до цього господарські огляди. Врешті пруське насильство довело до закону з 20. березня 1904 р., що називався Gesetz über Massnahmen zur Stärkung des Deutschtums in den Provinzen Westpreussen und Posen зі славним у цьому законі § 13. Цей закон викликав протест усього цивілізованого світа.

Ми не побоюємо внутрішньої колонізації наших земель усіх національностей, які живуть на наших землях, а боронимося проти колонізації зовнішньої, з тої причини, що при недостатці землі на нашій території, кожна нова оселя колоніста із зовні, забравши землю приносить смерть майже п'ятом українським родинам. Маємо надію, що живий організм народу, дасть Віг, переможе в теперішній нерівній боротьбі. Підкреслюю, що боротьба періана, бо претині теперішня цивільна колонізація не має зовсім законного підкладу в ніяким законі про земельну реформу, ані в розпорядку ради міністрів із 1. вересня 1919 р., ані в законі із 15. липня 1920 р., ані в законі з 28. грудня 1925 р., якщо їх прикладати би згідно з їхнім змістом.

Боротьба ця нерівна ще й тому, що виниклові колонізаційні закони мають силу тільки на наших землях, а саме грудневі закони, щоб перелавати землю жовнірам із поль. війська. Ті закони фактично перестали існувати, бо втратили матеріальний зміст про соймове рішення з 14. квітня 1923 р., коли сойм заборонив урядові перен

ВДОВА ПО СЯЩЕНИКУ

в середніх літах, енергійна,
найде корисне і вигідне заняття

як управителька пансіонату. Зголошення до кінця березня ц. р. до Адміністрації „Діла“, 1479 Львів, Ринок 10 під „Управа“. 5-6

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. БЕРЕЗНЯ 1932.

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

2)

Святощі княжого Львова.

(Докінчення).

Остаточно костел зачинили і хоч у 1855 р. перевели ще одну обнову, то віддати його до вжитку уряд таки не згодився.

У 1857. р. описав наш костел у „Додатку“ до „Газети Львівської“ Ф. Лобеский і йому то звалячемо точну інвентаризацію його обстанови, тоді ще розмірно багатой, яка до наших часів зберігалася в жалюгідних фрагментах.

Маючи на увазі вікову традицію пам'ятника, Лобеский слушно нарікає, що в такому старовинному костелі не впадає в очі нічого такого, що ситало би до часів його заснування Віктарі, лавки, амвон, ліхтарі, завіси, антиподії та інші обстанови й окраса все те недавнє, а навіть доволі свіже.

А всеж таки те, що тут найшов Лобеский, хоч і не походило із середньовіччя, всеж таки представляло деяку мистецьку й археологічну вартість, при чому образи з вірменською тематикою і написами розвивали питання національної приналежності василіян, які так довго були господарями костела. У 1837. р. став наш пам'ятник жертвою чергової реставрації. Даремно апелював К. Вілман у своїй монографії до майбутніх реставраторів пам'ятника, мовляв, не маємо гарячішого бажання до нинішних обновинок костела св. Івана як те, щоб вони зберегли його старовинну форму. Заслужений в інших напрямках львівський архітект Захарієвич одержавши доручення реставрації костела рішав, що єдино вказаною розважкою з його „романізації“, себто „привернення“ йому стилевих форм, які він повинен був мати як тако

мати землю на військове осадництво. Нині цей грудневий закон через окремий, як каже шановний референт Ролле, неосновний додок „доповнення принципів про падавання землі жовнірам польського війська“ має бути зліквідований, а я кажу, що цей закон має бути розбудований і

поширений. (Голос: Закінчений.) Закінчений то певно, але після одбурювання яких 22.000 осадників крім 8.000, що досі вже землею налізали. На дальшу колонізацію не дозволить фінансовий стан.

(Продовження буде.)

Під Шангаєм зброяться дальше.

МОСКВА. 14. ІІІ. ПАТ. Радянські кореспонденти, опираючися на китайських джерелах, повідомляють, що в останньому часі прибуло до Шангаю 15 великих транспортів з новими під-

кріпленнями. Зате японські джерела вказують на те, що китайці стягають під Шангаєм нові війська. В останньому часі в околиці Ган-Чов мала прийти 9-а дивізія пайкіньських військ.

Гітлерівці заповідають дальшу боротьбу.

БЕРЛІН. 14. ІІІ. ПАТ. Вночі явилася була поголоска, що Гітлер рішився не кандидувати при другому голосуванні на президента. Новим кандидатом націонал-соціалістів мав би бути генфон Еп. Тимчасом Гітлер оголосив у пресі, що підтримує дальше свою кандидатуру і налякує своїх прихильників до безоглядної боротьби про-

ти спільного фронту соціальної демократії з центром. Одночасно управа гітлерівської партії оголосила комунікат про вислід виборів, в якому заповідає дальшу виборчу кампанію та зазначає, що противникам націонал-соціалістів удалося тільки на короткий час відложити розрахункову війну.

Закон про мораторію у Швеції.

СТОКГОЛЬМ. 14. ІІІ. ПАТ. Самогубство Кройгера уважають у Швеції національною катастрофою. Шведський кабінет зібрався опівночі на нараду й скликав негайно засідання парламенту, прокладаючи йому проект закону про повноважності для уряду в справі признавання мораторії поодиноким фірмам. У першій палаті забрав голос міністр фінансів, у другій прем'єр. Оба запевнювали, що повноважності будуть використані з розвагою й тоді, коли не тільки

інтереси уряду, але також інтереси національні будуть достаточною основою до видання відповідних розпорядків. Парламент прийняв цей законопроект одностайно. З черги предлажено урядові письмо, в якому концерн Кройгера і Толя просить признати йому мораторію до кінця березня задля сплати довгів його і трьох товариств, зв'язаних з концерном, і врешті довгів спадкоємців Кройгера та його чотирьох співробітників. Уряд згодився на це.

Чи були бешкети „Стшельца“ в Ігровиці?

Відповідь на спростування.

Перед кількома тижнями був допис у „Ділі“ про бешкети членів „Стшельца“ в Ігровиці, пов. Тернопіль, в часі різдвяних свят ц. р. і про побиття ними кільканадцяти наших хлопців та дівчат, при чому місцевий постерунок не уважав за відповідне інтервеніювати, а місцевий віг Ігнаць Наконечний і деякі радні поляки ще й побили одного з хлопців — Василя Куду.

На цей допис появилася недавно в „Ділі“ обширне офіційне спростування, підписане начальником відділу безпеченства при воєвідських уряді п. Жигорським, котре заперечує всі факти, наведені в дописі. Чи це спростування відповідає правді, нехай свідчать судові акти.

Дня 11. лютого ц. р. відбулася в городському суді в Тернополі карна розправа проти: 1) Дмитра Душенка, 2) Михайла Білоуса, 3) Дмитра Білоуса, 4) Мирослава Лисого, 5) Михайла Биця, 6) Ілька Бойка, 7) Петра Атаєва, 8) Михайла Остяка, 9) Йосифа Білоуса, 10) Ярослава Даядика,

11) Анни Кулик, 12) Анни Бабія, 13) Ольги Бойко і 14) Анни Наконечної з П. подр. Ясінювської. Всі вони були обвинувачені за проступок з § 314. кар. зак. (втручання до урядової чинності), поповнений тим, що 11. січня ц. р. під проводом Дмитра Душенка прийшли під домірку постеруку державної поліції в Ігровиці домогатися звільнення з арешту кількох осіб, зовсім собі чужих, придержаних під замітом злочину публічного насильства. Так було в поліційному доносенні, котре вислав до суду командант постеруку Затор, внаслідок якого розписано судову розправу проти вище вичислених осіб до ч. V. кд. 66/32.

Розправа вказала щось зовсім протилежне. Згадані особи йшли з зажаданням на постеруку (1—13) за те, що їх попередніх днів побили місцеві стшельці, з просябою, щоб поліція припинила бешкетів стшельців в Ігровиці, що в часі різдвяних свят нападали і побивали опіканих

львівського будівництва з половини XIII. віку. Ця нещасна романізація доконала нарешті того, чого не дсконало століття запустіння й кілька великих пожеж. Під маскою псевдо-романських прибудовок і декорацій заникла нарешті скромна, але шановна форма старовинного пам'ятника. Сьогодні костел св. Івана не рїжнється нічим від нових псевдо-романських будівель Захарієвича й демонструвати сьогодні первісні його форми важко. Вони правда зберіглися, але у грубій шкаралупі пізніших наверстувань.

Дехто із дослідників нашого пам'ятника висловлював здогад, що первісно він був дерев'яний, при чому найстарший його мурований зруб був точною копією здебільша первісного зразка. Здогад доволі імовірний, хоча не обов'язковий.

Те, що в нашому пам'ятнику зберіглося з середньовіччя, це чотирьохкутний зруб його нави. Невеличкі розміри зрубу (6×8 м.) при винятково сильних фундаментах (1½ м. широкіх, 2½ м. глибоких) без контрфорсів (відпорників) у парі з характеристичними формами вікон, це вся романська метрика нашого пам'ятника. Скромна вона своїми даними, але вельми рішуча для очеркнення автентичності нашого пам'ятника. Вона свідчить пророчество, що головний зруб костела св. Івана не міг повстати пізніше, як в половині XIII. віку та що він зберігся до нас в основі, яку надали йому будівничі з часів князя Льва Даниловича і Константія.

Шойно згодом, але на всякий випадок перед XVI. віком добудували до нави костела многогранну пресбітерію та два бокові крила, що надало його поземному плану формі латинського хреста.

Скеліня костела далеко пізніші від його головних стін, а можна слушно догадуватись, що первісно був костел прикритий плоским балькуванням. Шойно пізніші скеліня показався незглізним з кляскою костела й тому

м. І. мусів Захарієвич прибудувати до костела по готичському профільовані відпорниці. Вони змінили й забезпечили будівлю перед розвалом, але в парі з тим позбавили її остаточно її первісного стилевого характеру, помітного ще на збереженій до нас світлині Шайнока з 60-их років м. віку.

Професор львівської політехніки Ян Сас Зубицький у книжці п. з. „Пам'ятники м. Львова“ (Львів 1928) поспробував дати реконструкцію первісних форм нашого пам'ятника, при чому каже, що „ніщо так наглядно не промовляє за старовинністю його мурів, як саме їх форми, базована на винятково скромній будівлі, бо замкненій тільки чотирма стінами... Мур цього костелника належить до найстарших у Польщі, коли то в середині не було ще скеліня, а найпевніше було дерев'яне, мальоване й золочене балькування“.

Так чи інакше, якби там доля й негачущі люди не знущалися над нашим пам'ятником, то костел св. Івана на Жовківському передмісті мусить залишитися для нас одним з найдорожчих пам'ятників старого, княжого Львова. Мистецька й стилева його вартість — мінімальна. Примітивно заложений зруб головної нави в парі з романською формою збережених вікон це й усе, що збереглося до нас з часів князя Льва Даниловича. Користуватись тим залишком, як класичним зразком західно-українського середньовічного будівництва не треба. Алеж саме ці залишки свідчать про безсумнісну автентичність нашої „реліквії“ і не примушую нас до більшого пошаною дивитися на те, що не змняє як слід пошанувати наш діди й прадіди. Коли одна кам'яна квадра з мурів старого Єрусалама має для жидів безцінну вартість, то чимже мусить бути для нас цілий будинок, від якого мусить відбивався гомін божих сурм ктось Льва Даниловича і його наслідників?

заяв, що докладно описано у згаданому дописі „Діла“. Тільки одна Ясіновська боролася тим, що шила довідатися про справу свого сина, котро- го тоді держали як арештанта на постерунку, хо- чені передати йому харчі, пра чому хтось її по- гурбував. Після переслухання свідка допесення, нестер. Надзеді, котрий не допустив на постеру- нок тих, що бажали внести до протоколу свою казоду і пробити допесення на бешкетуючих свідків, а навпаки, шукаючи охорони у по- ліції гроши убитим зброї, суд після оборони посла д-ра Ст. Барана ухвалив 12 (від 3—14) від- мик і карі, а щодо двох перших відложив роз- праву для переслухання ще деяких свідків.

На згаданій розправі вийшло також на лаву, що поліція в Ігровці не тільки нікого зі стше- дців, що нападали й побидали спокійних людей, не придержалася, але арештувала 12 хлопців (ме- жа їх подано в „Ділі“) під замітом алочину тяж- кого ушкодження тіла в § 152. кар. зак. і від- ставила їх до слідчої палати при окружному суді в Тернополі, де на внесок прокуратури до- дав § 66/32 вказано наріж дохолодження по Н. Кис. 232.

Всіх арештованих остаточно випущено на волю, деякого по кількатижневому арешті і з грі- зною допесення, в котрі місцева поліція втягнула також „співобвинуваченого і морального спри- чинника“ місцевого пароха о. Степана Вонса, — вийшов тільки карне допесення проти Василя Куця за легке побиття радного Антонія Вла- довонса сина Ігнатого (§ 411. кар. зак.). Проти що- го Вас. Куця відбулася в гор. суді в Тернополі 11. лютого ц. р. до IV. кд 57/32 карна розправа за § 411. к. з. і його засуджено правосильно за легке побиття згаданого Владовонса на 5 днів арешту зі заміною на 10. золотих і на зворот коштів.

Фактично справа зі згаданим вище побиттям мала так, що по стороні бешкетуючих стше- дців ставив місцевий війт Ігнаті Наконечний і дея- кі польські радні. Наконечний, убогийний у гру- бу паліцу, вийшов ввечері у неділю 11. січня ц. р. на вулицю робити по своєму „порядок“, се- бо обшарпав буюм усіх стрічних українських хлопців. Навинувся саме згаданий Василь Куць, що вертався спокійно в Глубичка Великого домі. На нього перший напад війт Наконечний і став його обшарпати палицею, а радний Антоні Вла- довонс сина Ігнатого вдарив при тім кілька разів в лице. Шойно на це зреагував Куць і у своєїй обороні вдарив Владовонса та легко його ушкодив. При тім усім був радний Янко Владовонс і цей злохотував до дальшого биття словами: „Вій, вій, по, не дай ради такому г“, а Антоні Владовонс с. Ігнатого сам став кричати до Куця: „К ці маць, ти кабане“.

В довідку на домагання нападуючих ареш- товано Куця на другий чи третій день і він про- шав кілька тяжків у слідчій агазії за побиття Владовонса, про що згадувало вище. Побитий Вас. Куць пішов до адвоката посла д-ра Степана Ва- рана в Тернополі і через нього зробив карне до- песення до городского суду в Тернополі проти війта Ігнатого Наконечного і кількох радних, що його побили і знущалися в Ігровці 11. січня ц. р. — отже за проступки чинної і словної апаваги

Повідомлення!

Отсим повідомляємо П. Т. Публику, що з днем 15. березня переносимо наш склад на вул. Леґіонів ч. 29., де матимемо, як дотепер, шовкової і вовниної матеріали найліпших ґатунків.

Дякуємо чемно за дотеперішню довіря і поручаємося надалі цінній увазі П. Т. Публики.

„Textapol“, ЛЬВІВ, ул. ЛЕґІОНІВ ч. 29.

з § 496 кар. зак. У тій справі відбулася в гор- суді в Тернополі дня 25. лютого ц. р. карна роз- права до IV. кд 112/32, на котрій прип. обвини- теля заступав пос. д-р Баран. Обвинувачені Ігна- ци Наконечний і Антоні Владовонс сина Ігнатого приналежали вповні до вини, що арештою потвер- дили і свідки, а вини Янка Владовонса доказано обвинуваченими свідками. Суд по переведеній розправі признав винними війта Ігнатого Наконечного і радних Антонія Владовонса сина Ігнатого та Янка Владовонса проступку апаваги з § 496 кар. зак. оупроти Василя Куця і правосильним вини пиромко засудив за це кожного з них на кару чотиродневого арешту зі заміною по 5 золотих і на солідарну заплату приватному обвинуваче- ному коштів карного поступовання.

Оголоді в Ігровці — селі з українським за- рактером, де на основі конскрипції з 1921 р. бу- ло 1.463 греко-кат., 792 римо-кат., 1.46 жидів, при чому величезна більшість римо-католиків ужи- лає між собою виключно української мови — а спонія і бешкеті стшедців припинені.

За малу льондальну справу змушені ми бу- ли написати більше, раз з огляду на загально відоме поведення стшедців супроти українського насе- лення і по друге тому, що в інтерес цієї асовім приватної організації поміщує публичне спро- стування сам начальник тернопільського воє- відського уряду, очевидно, на основі поліційних рапортів. Тепер правду вивчили не поліційні рапорти, а вище нами наведені судові акти. І це саме наша відповідь.

Після самогубства Кройгера.

ПАРИЖ. 14. ІІІ. ПАТ. Французька преса за- значує, що одною з найважніших причин кризи, яку переживає тепер консорція Кройгера, була неможливість дістати 525 мільонів марок, які Ні- меччина мала заплатити в жовтні м. р. Загально відома роль, яку Кройгер відіграв у німецьких справах. Підписавши траншу 56 мільонів швед- ських корон на позичку Лонга, Кройгер позичив ще в 1929 р. Німеччині 125 мільонів доларів, уможливаючи перевести сацію німецької на- лоти. Якби була повнота, казуть прияти Крой- гера, що Німеччина заплатила Кройгеру бун- дістський кредит в Америці і не дійшло би бу- ло до самогубства.

ЛЬОНДОН. 14. ІІІ. ПАТ. Ціла льондонська преса розписується про самогубство Кройгера, зазначаючи його великий фінансовий хист. Од- ночасно зазначають, що Кройгер переспекулю- вався. Якби досліджана смерть Кройгера насту- пила була тому пів року, потрясення було би да- леко більше і консеквенції були би далекосвя- ті, ніж тепер. Преса зазначає, що Кройгер міг дістати в Америці капітали, але ставили йому умовину, щоб він вів свої автократичної кон- тролі над фінансовими операціями та піддав їх їхній абірній контролі. Цього домагання Крой- гер не в силі був пережити.

Протияпонський рух в Манджурії.

ШАНГАЙ. 14. ІІІ. ПАТ. В різних сторонах Манджурії від часу заведення нового ладу ши- риться бандитизм. Японського команданта вбили і місто сплядрували. Приходять війски про- буті в Пеі-го, а навіть у Мукдені, якого перед- міття ограбили. Китайські війська на східно- китайській залізничі абунувалися. Японські війська маширують проти них.

МОСКВА. 14. ІІІ. ПАТ. На основі одержаних інформацій навінським уряд оголосив кілька відозв, виступаючи гостро проти сепаратизму в Манджурії, піддержуваного Японією. Манджур- ський уряд, на думку китайського уряду, без- правний і бумного цисаря Пу-і обвинувачують в державній аграді.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. БЕРЕЗНЯ 1932.

БОРИС КУДРИК.

Концерт з нагоди 40-ліття „Львівського Бояна“.

До низки святкових концертів „Львівсько- го Бояна“ прилучилося свято з приводу 40-літ- нього існування цієї установи, що відбулося в неділю 13. ч. м. в залі Великого Театру в 12. год. влоадуні. Коли до цього концерту шукати знадогої між минулим під оглядом святкові- сти, то можемо прирівняти тут святкування 100-их роковин українського хору в Перемишлі в 1929 році. Подібно як тоді, так і цим разом узяли в концерті участь і посторонні співочі сили, а саме 4 солістів: п. Одарка Бандарівська (сoprano), п. О. Целевич (aalt), д-р В. Тисяк (тенор) і проф. Р. Прокопович - Орленко (bas). — хори: мужеський хор „Сурма“, скриплений хором питомців львівської Дух. Семінарії та хори: провінціанальних „Бояна“.

Перед битком набитою аудиторією отворив свято д-р Михайло Волошин, колишній дири- гент „Львівського Бояна“. Своєю гарно висти- леновою промовою, йдучи по провідній нитці історії „Бояна“, засував він ідеологічний під- клад, на якому зродилася й розвилася ця уста- нова.

Першої точки — мішаного хору Січинсько- го „Діпро реве“ з баритоновим соловом (проф. Прокопович-Орленко) і достроєм фортепіану — висувався зала з особливим петизмом, як ре- лажі давніх добрих часів. Цього милого спо- рядкового настрою додавала ще й особа дири- гента, з-ой Степана Федака, одного з тих хоро-

гих, а вже дуже нечислених ветеранів нашого співочого світа. Баритонове солов виконав проф. Прокопович - Орленко з великою ек- спресією.

В другій точці, в „Обжинках“ Філарета Ко- лесси (a capella), заблис уперше на нашій естраді диригентський талант композиторного сина, Миколи Колесси, професора диригент- ського курсу тутешнього Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка. Та ще світлише виявився молодий диригент зі свого завдання (після пав- зи й відчитання привітів) у черговій точці з уча- стю симфонічної оркестри — в кантаті Лисен- ка: „Радуйся живо непотити“, де шойно най- шов справді поле до попису. Як в хор, так і в оркестру перелав він увесь засіб свого знання, молодечого розмаху й ритмічної дисципліни, а таір Лисенка, що може адовався декому віке трохи „пожовтлим“, віджив і заявив. Це один із них творів нашого музичного піопіра, з яких можна перекопатися наглядно, що у Лисенка, як і в українській музиці взагалі, є ще щось більше, як лише „східні тетракорди“ та примі- тивізм порожних інтервалів у „пілголосках“. Позв своїм численним технічним недоміган- нями є Лисенко такий батьком українського класицизму — чейже нероз подибаємо у нього мо- менти щасливої синтези української народної стикії зі стилем Гіндеса, Мендельсона, Шопена та інших. До таких місць треба зачислити всі три середні часті цієї кантати („І провітеш“, „І спочинуть“, „Тоді, як Господи“). В солов- квартеті „І провітеш“ справді процив талант композитора, давши річ гідну коли не Мендель- сону, так бодай Бруха. Тут субтедаль, як різко у Лисенка, ведення вокальних та інструменталь- них голосів зазначається у дбайливому вико- нанні і зурганті і всіх 4 співаків-солістів. З цих місць, крім уже знамих і гарно зяписаних

сил: п. Бандарівської, д-ра Тисяка і проф. Проко- повича-Орленка, заблис повнозвучний і шля- хотний аальт п. Целевичевої. Ці всі чотири го- лоси зливалися в гармонічну цілість. В часті „І спочинуть“ місце в паралельних терціях „ра- дуйтеся абогдохі“, головни в повторенні теми жіочим хором, диме містичизмом Сквороди й Бортнянського. Ця часть кантати була голов- ним полем до попису п. Одарки Бандарівської, якої кожен новий виступ показує цінности її го- лосу в шораз иращому світлі. У теноровому со- лові „Тоді як Господи“ гарний, чисто диригент- ський орган д-ра Тисяка не все міг як слід удержати- ся, особливо в низьких тонах, супроти досить грубої бляхою „пересолоної“ інструментації.

Чергова потрібна точка а capella му- жеського хору „Сурма“, залученого з хором бо- гословів (разом понад 80 співаків) під умілим проводом п. І. Охримовича — Воробкевича: „Огні горять“, А. Вахнянина: „Молоді сті“ й О. Нижамковського: „З окружків“, усе в опрацю- ванні Людкевича — виказувала велику різно- барність динамічного тпювання, а щаслив- споудка двох хорів в один додала звукової шир- ини і глибини. Окрема похвала належить д-рові Людкевичеві, що своїми частими обріб- ками того роду консервує і рятуює від загинелі дрібні пам'ятники нашої старогалинської музики. Спеціально підчерпану змінене замічання „З ок- кружків“, де він устувує різноч-башаний „Ка- pellmeisterschluss“ у стилі регенсбургерівських „Trinklieder“, давши на це місце куди влучнішу ілюстрацію розмірних кінцевих слів „я сам не знаю“.

Д-р Людкевич виступив на кінець як автор і як диригент у своїй новій кантаті-премієрі „Наша дума, наша пісня“ (Ц-дур) на мішаний хор з достроєм оркестри, скомпозованій з на- годи отсього ювілею „Львівського Бояна“.

Пшениця двірська 25-50—25-00, пшениця озима
свєд 24-30—25-00, жито галицьке 23-75—24-00, жито га-
лицьке бранієвське 21-00—25-00, жито на жито-
вщині 18-50—19-25, жито пастбищ 00-00—00-00, овес гали-
цький 24-50—25-50, кукурудза румунська 21-50—22-00, жи-
робода промислова 2-80—3-00, фасоль біла 19-00—19-50,
фасоль модрона 00-00—00-00, фасоль жовта 16-00—16-50,
горох шведський 31-00 35-00, горох північний 21-00-
24-00, бобови 17-5—18-50, мінська паст. в зерні 00-00-
00-00, нива 24-50—25-50, сіно солодке краєве прасівне
9-00—10-00, сіно солодке прасівне 4-30—5-00, сіно 15-00—
16-00, сіно 31-00—35-00, дубняк синій 15-00—16-00, жито ст-
в 8-00—9-00, грисів кукурудзаний 00-00—00-00, жито ст-
в кукурудза 00-00—00-00, отруба житня 12-50—12-75, отру-
ба пшенична 12-75—13-00, крупи гречані 35-00, фасоль
00-00—00-00, просо жване 18-50—19-00, мак сірий 22-00-
23-00—26-00, мак синій 100-00—110-00, нива свєд 00-
00-00, жито північне 210-00—230-00

оголошення, оповістки, м.с.ц.аві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитості. Незаплачені заздалегдь оголошення не будуть поміщені.

ВИСЛІД ГОЛОСУВАННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 14. III. ПАТ. В год. 2,20 вночі оголошено урядово такий вислід голосування із застереженням поправок: Віддано важких голосів у загальній сумі 37,660,377. З того Гінденбург дістав 18,661,736, Гітлер 11,328,571, Дікстерберг 2,557,876, Тельман 4,971,000, Вінтер 111,477 голосів.

ОПІНІЯ УРЯДОВИХ КОЛ.

БЕРЛІН, 14. III. ПАТ. Урядові кола прийняли вислід голосування з великим задоволенням. Більшість німецького народу заявила за маршалом Гінденбургом і є надія, що друге голосування випаде остаточно в користь Гінденбурга. Оскільки кандидатури будуть здержані, шанси Гінденбурга можуть тільки зрости. Беручи процентно, комуністи, які при виборах до райхстагу в 1930 р. отримали коло 14 пр. голосів, тепер одержали тільки 13 пр. Німецькі націоналісти з прибудовами 8 пр. голосів, тепер разом з голосами Штальгелму 6%, пр. Гітлерів, що при виборах до райхстагу здобули 20 пр. голосів, тепер підняли вправді число своїх голосів до 30 пр., однак не дістали сподіваної абсолютної більшості, яка помогла би їм зійти до влади. Зате Гінденбург у порівнянні з 1925 р. дістав 4 мільйони більше, що свідчить про його велику популярність. Серед таких умовин урядові кола дожидають у другому голосуванні остаточної перемоги Гінденбурга.

Дрібні вістки.

До Шангаю приїхала 14. ц. м. анкетна комісія Союзу Народів.

Японське міністерство військових справ повідомляє, що японська мішана дивізія і бригада в Шангаю дістали приказ вертати до Японії.

50 бандітів аніщило в заняло місто Ерлутуг в Монголії, в країні, що належить до князя Чаї.

У Шангаю заперечують, будьто би притопованялося повстання на терені міжнародної концесії.

3 життя наших установ.

Загальні Збори Кружка „Р. Ш.“ ім. Бориса Грінченка у Львові.

В неділю 28. II. в год. 4. попол. відбулися заг. Збори Кружка „Р. Ш.“ ім. Бориса Грінченка в салі дів. школи на пл. Юра 5. у Львові, при великій участі членів та в приязності делегата „Р. Ш.“ і Преосв. Кир Никити. Звіти викладають, скільки інтенсивної праці мусіла вложити Старшина Кружка для придбання фон. для на удержання 4 шкіл і 2 захоронок. Громадянство гідно оцінило ці досягнення Старшини, висказуючи їй велике признання за те, що не жалувала часу і праці. Минувий рік виказав 76,361 зол. у приходах і 75,587 зол. у розходах. Фінансова комісія уряджувала багато ріжних імпрез, як свято писанки, Миколая, просфори, свячено, кінові ранки, концерти, продажі лозі, свято колоска, цукорок щастя і т. п. і тут виказала свою найбільшу діяльність. Кружок задумав ще цього року приступити до будови власного дому на приміщення шкіл і вже придбав на ту ціль поважні фонди. Організаційна комісія придбала багато нових членів, так, що Кружок сьогодні має 1,221 реєстрованих членів. Освітня комісія влаштувала 10 викаадів. Театральна секція дала 17 вистав, з яких дохід пішов теж на потреби Кружка. Секція „Скора Поміч“ розвивала прекрасно свою діяльність, чого доказом хочби те, що в мин. році секція виплатила 16,000 зол. запомог і має 2,720 ам. дол. грошів. Крім того Старшина піклувалася доживанням бідої дітвори. Доказ признання і зацікавлення до уступаючої Старшини дали Заг. Збори тим, що вибрали одногласно всіх тих самих членів до Старшини й на цей рік. Слід зазначити, що Заг. Збори відбулися в торжественній настрій, дискусія йшла спокійно й річливо. Целинною посаужити прикладом для всіх Кружків „Р. Ш.“ у Львові й на провінції, як повинні бути ведені конструктивні праці, що й зазначив у признаннях делегат Гол. Управи „Р. Ш.“.

Учасник.

НОВИНКИ

— Овочеві шепи замовляти: А. Терпняк — садівничо-огородничне заведення в Залужці, пошта 1414. Ціна від 0.50—2.50 зол. за 1 штуку. Жалуйте цінників.

— Заява. Заявляю оцим, що всякі поголоски про те, що я співпрацюю в „Нових Шляхах“ і „Раді“ є неправдиві. Уважаю їх провокацією і спробою пошкодити мені в моральній опінії середовища, в якому я від літ працював і працюю. Всякі дальші провокаційні поголоски прошу людей доброї волі приймати як чергову спробою розвизати наше національне життя. — Львів, 13. III. 1932. — Едвард Козак.

— Важне для реемігрантів до Аргентини. Ре-емігрантка з Аргентини, яка має „сертифікато де буена кондукта“ та „педула де ідентідад“, може взяти зі собою дитину без візвання. Щоби дістати візу, мусить показати свідоцтво уродження дитини. Віза для дитини коштує 43.70 зол.

— Комунікація зі Злученими Державами в р. 1932. У р. 1932 перевозитимуть емігрантів лише товариства, які мають у Польщі концесію, себто: тов. лінія Гдиня—Америка та United States Lines. — Хто мав би закуплену в Америці корабельну карту т-ва French Line мусить переписати її на одно з вищезгаданих товариств.

— Про значіння сільського господарства в житті людства виголосить у середу, 16. березня ц. р. в год. 6.30 веч. в салі Українського Техн. Т-ва при вул. Косцюшка 5, II. (був. клуб Масло-союзників) відит інж. Романенко для членів У. Т. Т. Гостям раді.

— Львівська хроніка. При вул. Бернштайна 8 арештували торговельного агента Івана Гольмана, в нього знайшли фабричку до підрібки поштових марок. — Повісився 32-літній алько-голік Осип Яворський у своєму мешканні при вул. Кульпарківська дорога 76. — За погрозу пробиття ножем Катерини Семенової сидить у холодній Павло Гвоздевич. — Бюджет Львова на 1932-33 р. передбачує 20,254,099 звичайних, 2,625,400 зол. надзвичайних видатків. Попереднього року в бюджеті було 21,463,170 звичайних, 6,448,170 надзвичайних видатків.

— Із краєвої хроніки. В Ковеницях, самбірського повіту, знайшли трупа 13-денної дитини, арештована під замітом убивства своєї дитини М. Слободяк стане перед нагним судом. — Перед нагним судом у Рівному відповіла 5 осіб під замітом убивства кап. Лопатки в поїзді 1. травня м. р. Всім прозрити кара смерті.

— У злодійській схованці. Військова влада на вимогу слідчого судді арештувала й видала поліції у Бродях Михайла Пайшевича з 5. п. а. п. зі зв'язкової частини. У салітні Пайшевич признався до крадіжки 19. грудня м. р. у д-ра Теодора Жовнірчука; спілаником крадіжки був Жигмонт Станішевський, котрий теж признався до злочину. Підчас ревізії, яка відбулася недавно в домі Станішевського знайшли чимало краденого добра.

— Білети до школи. У державних і приватних школах у зв'язку з кризою мають ученики чимало клопоту через шкільні оплати, яких не дозволяє родичам вирівняти брак відповідної суми. Деякі приватні середні школи у Варшаві роздали ученикам, що мають вирівняну оплату окремі карти вступу, а на шкільних воротах задержують і не пускають тих учеників, що такої карти не мають...

— Неважкий шлюб — більшовицький. Найвищий суд у Варшаві вирішив у цих днях, що відчання польського громадянина католицького віроісповідання у Радянському Союзі — не має в Польщі законної сили.

— Жіноча мода 1932 р. Провідник льондонських краєвців Модіне запавів поворот „короткої“ моди жіночих одягів. Рівночасно заявив він представникам преси, що від тепер Лондон — не Париж — диктуватиме жіночу моду. Суконки на весну цього року повинні бути — лише на один палець довші поза коліно. Як дежні барни суконки запавідає ковзень: морську синяву й білу. Сукні на пополудне повинні бути на двадцять сантиметрів коротші від тамтгорічних. Також вечірні сукні будуть короткі, а „хвіст“ має загігнувати поворот до короткої суконки.

— Сильність телефонії у світі. 1. січня 1931 р. було 34,400,000 телефонічних абонентів у світі, в Європі 9,958,000, Азії 1,200,000, Африці 224,000, Північній Америці 21,706,000, в Півден. Америці 542,000, Австралії 706,000. У Злучених Державих на 100 мешканців 11 має телефон, в Англії 4.2.

— Наелектризовані коні. Підчас перегонів у Сидней та Мельбурні (Австралія) виникли ошу-канці штучку джоней — вони підганяли коней електричною струєю. Найчастіше виникали джоней паліосиний і електричною батерією, а жоней

Ніхто з тих, що терплять НА РЕВМАТИЗМ, ПОДАГРУ І НЕРВОВІ БОЛІ

не повинен сумніватися про те, що може выздоровети, бо вже багато недужих вернуло при допомозі Тогалю до здоров'я. Таблетки Тогалю успішно поборюють ті недомогання, не дають прижизнитися мочолому квалсові, який, як відомо, є причиною цих терпін. Нешкідливе для серця, шлунка та інших органів, Спробуйте і переконайтеся самі, але домагайтеся у власному інтересі лише оригінальних таблеток Тогалю. Є у всіх аптеках. 1465 2—3

виставили дроті. В переломовій хвилині бігу джоней натискан контакт і притискан напросинцю до карку коня. Таким чином джоней жор-тали високої суми з гри в тоталізатора. Справа виявилася й ошуканці аргентуаган.

— Про четверту піраміду в Гізе. Ми вже писали, що проф. Селім Гасан викрих четверту піраміду в Гізе. Він успіш устїгнати тріхх подоро-биш про неї. З гієрогліфів на стїнах аузького коридору піраміди прочитали, що вона є гроб-ницею королеви Горішнього й Долишнього Єгипту, дояки богів — Хефрена Кві, жінки Рефереркера — третього короля п'ятої династії 2500 літ перед Хр. Вона була регенткою за сво-го малолітнього сина. На кімні коридорника знайшли кістяк бика й жертівник. Селім Гасан не сподїється знайти в піраміді багато дорого-цінностей і впевниє, що піраміду ограбили ще старинні. Дальші праці відновлять шейно після забезпечення будови від завалення.

— У кількох словах. У літі ц. р. відбудеться в Кошицях (Чехословаччина) міжнародний кон-грес циганів і радитиме над циганською мовою. — Підчас міжнародних перегонів у Монтевідео аргентинськ Босолі віхав у юрбу своїм аутом; 4 обиті, чимало ранених. — Стражк у Домбро-вському Басейні трїває, більших зміп немає.

— Здорові зуби виключають чохотку. Знаменитий ч-каський лікар д-р Волотин, управитель туберкульозно-го шпиталю в Дуїніг і Ови Форест на підставі 25-літньої практики ствердиз більше як у 40,000 випадках, що 25% відсотків осіб, заражених чохоткою дістали цю стреш-ну недугу наслідком заражених зубів. Рівночасно остан-ні досліди статистичного бюра швейцарської міліції ви-казали, що всі охопники, у яких не стверджено наяв-і салду чохотки, мають зуби у зразковім порядку. Оголо-паста до зубів, вода до уст і мильце признає у 95 кра-ях як найліпші антисептичні засоби до плекання устної ями.

Літературний куток.

Гонорарі Гетого

З нагоди недаєких роковин Гетого, одні ні-мецькай критик зацікавився, які гонорарі діста-вав найбільший німецький письменник від своїх видавців. Точних даних про заробітки Гетого до 1805 р. не найшли. До того року він не мав свого постійного видавця і його гонорарі були хитлі. У 1805 р. Шілер зв'язав Гетого з відомим тоді видав-цем Котта у Штутгарті і цей купив у нього пра-ве на повний збірник творів у 12 томах і одно-часно на всі твори, які Гете напише за на-ближчих 6 літ; за це дістав Гете 10,000 таларів (талар рівний приблизно динішнім двома зо-лотим). Перше видання розійшлося за 10 літ. У 1815 Котта підписав нову умову: за 16,000 тал. купив повний збірник творів Гетого у 20 томах.

Син письменника, Август Гете, був тої дум-ки, що батько був за скромний і коли за якийсь час Котта хотів підготувати нове видання збір-них творів (уже в 40 томах) Гете зажадав 100,000 таларів. Та це була така велика сума, що на неї не згодився ані Котта, ані ніякий інший німецький видавець. Швейц. фірма Брокгауз в Ляйпцігу дала 50,000 таларів. Гете готов був згодитися на цю суму, але його син відрізав по-му. Аж за якийсь час Котта згодився тако на 100,000 тал. Гете підписав із ним контракт. До цього часу ніхто німецький у Німеччині не дістав такого високого гонорару.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Василь Венрик, фрізєр, помер 13. ц. м. у Львові в 32 р. життя. Похиллий був родом з Ту-станович, де був дуже діяльним членом Україн-ського Пасту і всіх інших українських уста-нов. Отанньо, працюючи в заведенні Т. Кутков-ського у Львові, проживав у Рем-Пром. Бурсі і тут тішився великою любов'ю і пошаною всіх товаришів-співмешканців. Незавно був як під-судний у величій політ. процесі 42-ох а Прото-бичі. Приїхавши до Львова, нагло захворів на роуму (голову), а по перевезенні до заг. шпита-лю до кількох днів помер. Смерть ідейного і до-брого товариша сповнала глибоким сумом всю ремісничу молоду громаду. В. Й. П.

3 нових книжок.

Петро Дереш: „ОПОВІДАННЯ“. Львів 1932.
Наказом автора. Ст. 55.

Почати-б від заголовка: „оповідання“ як рід літератури тим різниє від новелі та т. зв. нарису, що воно довше і має „фабулу“, себто зв'язку, хід історії, інтригу тощо. Тут маємо не оповідання, а короткі нариси в роді мініатюр Чехова. Все це сатири і так треба було їх назвати: на 9 тільки одна різна від інших. „Образи“ — картина з селянського життя; мужик-радикал б'є жінку за те, що тримає у хаті святі образи. Цей нарис щодо своєї сили та форми найкращий з усіх і міг би знаходитися навіть у збірці Стефаніка.

Інші нариси Дереша здебільша сатири на свіжоспечених радянфілів. Автор має легкий, тронічний тон, гострий дотеп і вмів оповідати та вести діалог. Бракує йому тільки одного: цікавих сюжетів. Дієві особи зарисовані живо і ми радо послухали би історії, яка їм трапилася; на жаль те, довкола чого йдуть їхні балачки і буцімто конфлікти — дрібниці, епізодичні сценки, що не вміли розбудити більшого зацікавлення.

Нариси Дереша обриваються несподівано, не за свідомим наміром автора, щоб збільшити ефект і залишити читачеві настрій недосказаного, а попросту тому, що автор вичерпав ту єдину сценку, з якої добув увесь сюжет. Таким чином нариси полишають враження чогось незакінченого, непередуманого. Нема найменшого сумніву, що хибні композиції твору є завсіди наслідком неясної передуманої його провідної думки.

Із погляду літературної вартості твору бай- дуже, кого висміває автор, а важко: як це розити. Явище, на яке він звернув увагу: що чимало людей стає комуністами з інтересу або ставши ними надалі сидить у „буржуазній, дрібно-міщанській“ ідеології має різні комічні риси. А проте Дереш не вдержує гумору у тому сильному тоні, з якого почав; щось у ньому заломлюється, змеханізовується.

Всі згадані нариси були друковані в „Нових Шляхах“; вони написані так, що міг би їх помістити і різко протирадянський журнал; вістря їх сатири авернене на два боки. Та може саме ця стриманість автора, острах перед політикою в політичних темах, підриває йому крила.

Нариси написані назатгал легко, а проте мають силу прикрих польонізмів, москалізмів і навіть вульгаризмів.

м. р.

Дописи.

ГРИМАЛІВЩИНА. (Дещо про хрест з Йордану у Гайбові). На Йордан прикрасила була молодь у Гайбові жовто-блакитними стріжками хрест, вирубаний з леду на ставі, під яким опісая, як що-року, відправлялось водосвяття. Це не подобалося місцевим римо-католикам, які, до речі казавши, є збаламученими українцями. Одні з них Лев Махія з Пізанки Гетьманської висловився в кузні при людях так: „Ліпше були би зробили, щоб були той хрест г... помалювали“. На донесення одного з українців городський суд у Грималіві засудив цього Лева Махію за обиду релігії на 14 днів кари із записанням на 2 роки. Додати треба, що давні співжиття греко-католиків з римо-католиками і поляками з вини цих останніх зовсім припинилося. Нині чимраз більше напруження між одними і другими, головю з тої причини, що одних алада всюди протегує, а про інших — хіба краще не згадуємо...

СПОРТ.

Гайківка в акад. гімназії.

Репр. нижчої акад. гімн. — Репр. нижчої IV. поль. гімн. 7:0 (1:0, 2:0, 4:0). Гарна перемога молоденьких українських гокетистів. Ворота добули Рошак, Бучацький, Мариненко по 2 і Марковський 1.

VIII б. — VI б. 7:0 (4:0, 2:0, 1:0). В першій третині дуже сильна перевага VIII б. В дальших VI б. бороняться розумчавно. Ворота добули: Труш Р. 5 і Лукіянович 2.

VIII б. — VIII а. 5:0 (2:0, 1:0, 2:0). Змагання відплатні. VIII б. виступила без Труша Р., та проте значно переважала. Ворота добули: Магоцький (2), Стефанівський Лукіянович і Струмінський.

Гайківська дружина VIII б. проявляє велику рухливість. Розіграла в короткому часі троє змагань і виграла з загальним, імпонуєчим відношенням 10:1.

ШАХИ.

Т. У. Ш. на першому місці

Останню грунду змагань у весняних розгрівах міжклубове мистецтво Львова розіграли шахові клуби в неділю 13. березня. Гельм, що покінчив свої розгріви вже 6. березня, мусів минулої неділі безжовію приглядатися, як у змаганнях Т. У. Ш. — Жид. Прив. Уряд. цей перший що хвиляни адобував пункт за пунктом чимраз більше загрожував першому місцю Гельму. Остаточний вислід змагань Т. У. Ш. — Жид. Прив. Уряд. 6½:3½, у користь Т. У. Ш. Ця гарна, високоцінна перемога Т. У. Ш. у над сильним противником дала йому весняне мистецтво Львова.

Що правда, Гельм адобув стількиж пунктів, що і Т. У. Ш., зате програв свої змагання з Т. У. Ш.-ом і саме тому Т. У. Ш. є тепер на першому місці.

Також Українських Шахистів не програвало ні на місцях ані одних змагань, вигравши: з Гельмом 5½:4½, з Гетманом 5½:4½, з Чорними 6:4, з Л. К. Ш. 1 з Жид. Прив. Уряд. 6½:3½, а з В. К. Ш., Т. Шк. Люд. та Рекордом 8:2. Тому цілком заслужено адобуло перше місце весняної тури. Надіємося, що й у відплатних, осінніх змаганнях Т. У. Ш. не дозволить відобрати собі мистецтва.

Інші виследи матчів останньої грунди були такі: Рекорд Л. К. Ш. 6:4, Гетман — Т. Шк. Люд. 10:0, Т. Шк. Люд. без гри віддало 10 пунктів. Меч В. К. Ш. — Чорні покінчився — протестом обох клубів.

Стан турнірової таблиці по першій турі такий: 1. Т. У. Ш., 2. Гельм, 3. Жид. Прив. Уряд., 4. Гетман, 5. Чорні, 6. Рекорд, 7. Л. К. Ш., 8. В. К. Ш., 9. Т. Школи Люд.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 14. III. 1932 за масло експортне та десерове пріна 360 зал, а літру молочна 23—24 сот., літру сметани 120 зал, смет. вепч 480—500.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Вівторок, 15. III. год. 8. веч. „Люди в готелі“.

Середа, 16. III. год. 8. веч. Концерт Ра-мелі.

Четвер, 17. III. вистава не відбудеться (ген. проба).

Театр Ріаноролностей.

Вівторок, 15. III. год. 8. веч. „Щастя від застра“.

Середа, 16. III. год. 8. веч. „Святе по-думи“ (лини популярні).

Четвер, 17. III. год. 8. веч. „Щастя від застра“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Багряна гондола“ (Шиль-крат. Дор. Буші).

КАСІО: „Трейзер Горн“ (В. С. Ван Лайк).

КОПЕРНИК: „Quo vadis“.

ЛЕВ: „Безименні герої“.

МАРУСЕНЬКА: „Quo vadis“.

МІРАЖ: „Доля“, „Камелієва жінка“ (Од. Діма).

ОАЗА: „Чотирих із легії“.

ПАН: „Історія гріху“, „Книжна дже-бенду“.

ПАЛАС: „Циганські романи“ (Брі-ста-Тельм).

ПАСАЖ: Вечірний.

ПРОМІНЬ: „Граф Казіостро“.

СОНЦЕ: „Моральність пані Дульської“.

СТИЛЕВ: „Жоржеттине кохання“.

УТИХА: „Хаджі Мурат“ (Ліль Лагер-в. Мозжухін), „Багряний кінь“ (Пут Гібсон).

ХИМЕРА: „Тайна секретарки“.

Програма радіо.

Четвер, 17. березня 1932.

Лейпциг (259,3) 16.00 Легкий концерт. Міяно (331,4) 19.00 Концерт Бріо (341,7) 18.25 „Післюдин чорном до бігунка“. Львів (356,3) 14.15 Концерт. Гельсінг-форс (356,1) 19.00 Пісні Гамбург (372,2) 22.30 Танцюва музика. Букарешт (394,3) 19.40 Грам. кружок. Берлін (419) 21.30 О-пера. Рим (441,2) 17.45 Музика. Лінген-берг (472,4) 20.00 Пісні. Прага (488,6) 20.30 Концерт. Брюссель (509,3) 18.00 Кон-церт. Відень (517,2) 17.15 Німецьке зі-лярство. Рига (525,4) 20.30 Пісні. Мінхен (532,2) 17.25 Легкий концерт. Булапешт (550,5) 12.05 Циганська музика. Ле-пінград (1000) 22.07 Оперова музика. Ос-ло (1183) 22.20 Хор. Москва (1481) 18.00 Лі-тература.

Пятниця, 18. березня 1932.

Лейпциг (259,3) 16.30 „Весна“, Морав-ська Острава (263,5) 19.05 Пісня Новіт-ного. Гамбург (372,2) 18.35 „Клопоти без-робітності“. Букарешт (394,2) 19.30 Опе-ра. Берлін (419) 20.00 „Говорять в Аме-риці“. Рим (441,2) 17.45 Концерт. Лінген-берг (472,4) 17.00 Концерт. Прага (488,6) 20.25 Пісні. Брюссель (509,3) 21.00 Кон-церт. Відень (517,2) 21.15 Концерт. Рига (524,5) Концерт. Ленінград (1000) 20.00 Танцюва музика.

Львівське радіо.

Середа, 16. березня 1932.

Львів (380,7) 11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Грам. кру-жок. 13.10 Про погоду дня. 13.15 Госпо-дарська оповістка. 15.00 Грам. кружок. 15.25, 15.50 Викалади для матуристів. 15.45 Грошева біржа. 16.10 Грам. кружок. 16.15 Спорт. 16.20 „Нові книжки“. 16.55 На-чання англійської мови. 17.10 Самооб-реження у природі. 17.35 Концерт. 18.50 Всечина. 19.15 Література. 19.30 Спорт. 19.35 Грам. кружок. 19.45 Радієвий шо-демонік. 20.00 Музика. 20.15 Концерт. 21.00 Література. 21.25 Фортеляни. 22.40 Поліційна оповістка. 22.45 Польська му-зика. 23.00 Танцюва музика.

Четвер, 17. березня 1932.

Львів (380,4) 11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Про погоду дня. 12.15 „Експорт із Польщі“. 12.35 Концерт. 15.00, 15.45, 16.15, 16.40, 19.40 Грам. кружок. 15.05 Грошева біржа. 15.25 Викалади для матуристів. 15.50 Програма для дітей. 16.20 Французська мова. 17.10 „Техніка в літературі“. 17.35 Концерт. 18.50 Всечина. 19.25 Спорт. 19.45 Раді-євий шодемонік. 20.00 „Хто переможе?“. 20.15 Концерт. 22.00—24.15 „Банда на-пшул“.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відновляе

Справу чести, яка зайшла між паном Старишом Ярославом, студ. прав., і паном Костяком Петром, студ. філ. полагоди-мо одностороннім протоколом а дня 14. березня 1932 а некористь пана Стариш-а Ярослава, студ. прав. — Дуаліт Микола, студ. філ., Стриж Остап, студ. екс-п.

Ширші сходили членів Жіноч. Круж-ка ім. Ганни Барвінок відбудуться в че-твер, 17. ц. м. в год. 6-30 веч. в доміні-при вул. Мохняцького 12. На цьому по-радку: вибрати д-ра Романа Осінчука на-місць Жінки в узагальненню нації. Чи-сильно лаятись просить Старишина.

Курс провідництва по Львові улажде-ний заходом туристичного Т-ва „Плай“ починається а середі 16. березня ц. р. а год. 6 вечором у дошчій школі Р. Ш. у Львові при вул. Мохняцького 12 викла-дом п. Іж. Северина Пастернака про „Геологічне положення Львова“. Викла-ди дальші будуть відбуватися а поне-діжки, середі і пятниці в тім самім лю-калі а 6 год. Викладатимуть п. ред. М. Голубець, ред. Дм. Палів, Іж. С. Пас-тернак, д-р Я. Пастернак, д-р І. Феліс і д-р Р. Зубик. Речинсь прогукток та о-гайдли музею буде устійнений пізніше. Згодашення до участі приймають у се-реду перед викладом.

Заходом Укр. Поради Матерей відбу-деться а четвер, дня 17. ц. м. а год. 18-19 виклад д-ра Філікса Осипа на тему „За-разливі недуги дітей“ а салі Укр. Бесід вул. Ругівського 22. 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відновляе

БІЖУТЕРІЮ — продве найдешевше — Домбровський-Розваржевський — Акаде-мічна 2. 1246 11-15

ПРОДАМ 3/8 або 5/8 камеліції, умеблю-ване мешкання. Дохід 1.200. Обтяження 25.000. Лісна 19, двері 15, між 3—5. Посе-редники анжлючей. 1508 2-3

90 ЗОЛ. станція з удержанням для пан-ночки. Виспийського 12 Ткачківч. 1—2

СОЛЬОСПИВІ а фортеляном Лопатин-ського, Сичинського, Ярославника про-дає у Львові Книгарня ім. Шевченка. 1-3

ФОРТЕПІАНИ від 1600 золотих п'яніна від 1300 золотих, закордонні, знамениті, різномж краємі на складі, продає, міняє, апілозичає Ганак, Пасулського 21, пер-ший поверх. 1523 1-5

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відновляе

С. Т. „СТЕП“

повідомляє, що статутами Загальні Схо-дини відбудуться а неділю, дня 20. бе-резня 1932 а год. 3. полуд. а доміні при вул. Шимона 1 а програмом: 1. Вибір Ви-даю, 2. Вибір Провірної Комісії, 3. Висе-ски і інтерпеляції.

Поминальне Богослуження

а перші роковини смерті

бд. п. о. д-ра Спиридиона Нархута

відбудеться дня 17. березня 1932 р.

а год. 9. рано а церкві св. Юра.

РІДНЯ.

АДВОКАТ

Д-р ВАСИЛЬ ТРИГУК

отворня канцелярію а ТЛУСТИМ.

ПРАСЬКІ ТОРГИ

ВІД 13.—20. БЕРЕЗНЯ 1932.

Візові та залізничні покежі 25—33%, Ін-формаші у асіх чехословацьких консу-1520 1-1

літах. 1-1

ЗАГАЛЬНИЙ ЗБІР ЧЛЕНІВ ТОВАРИ-СТВА „ПРОСВІТА“ В СТРИО

відбудеться 24. березня 1932 а год. 11-8 перед полуднем у салі Народного До-му а Стрию а таким деліни порядком:

1. Відкриття Заг. Збору.

2. Вічитання протоколу з останнього Заг. Збору.

3. Завдання а діяльності а час від 29. 3. 1931 до 23. 3. 1932.

4. Завдання ревізійної комісії.

5. Дискусія над завданнями і узаг-деліни абсолютної.

6. Вибір голоди Товариства.

7. Вибір 6 членів виділу і 2 заступників.

8. Вибір ревізійної комісії а 3 членів і делегатів на Заг. Збір Матеріального Товариства до Львова.

9. Внески і запити.

Якби а год. 11-й абір через брел за-мананого статутом члеса члеса пріст-них не міг відбутися — то відбудеться другий абір того самого дня а тім а-мім люкалі і а тою самою програмою а год. 12 а полудне, а то без остатку не се-сло прісутніх членів.

Стрий, дня 12. березня 1932 р.

ЗА ВИДІЛ: Калуський, голова. Домбровський, сеп.